

Una nova etapa, un nou partit

Ponència d'acompanyament a la candidatura pels Comitè Directiu i Comitè Executiu (IX Congrés del PS)

1) Introducció

El passat 26 d'abril, nou anys després de la fundació del Partit Socialdemòcrata, la candidatura de l'Alternativa va guanyar les eleccions generals i va obtenir la majoria relativa al Consell General, donant pas a la constitució d'un Govern encapçalat pel company Jaume Bartumeu Cassany.

Encara que el PS, en solitari o en coalició, ja governava els comuns de les parròquies d'Andorra la Vella i d'Encamp, de ben segur que a cap company se li escapa el canvi que representa pel partit assumir la responsabilitat de governar el país en aquests moments de crisi econòmica mundial i amb una agenda nacional atapeïda d'urgències per complir els compromisos d'Andorra amb els estats veïns, la UE i els països de l'OCDE.

Entrem, doncs, de ple en una nova etapa que exigeix a tot el país i, en primer lloc, a nosaltres militants del PS, un esforç suplementari per estar a l'alçada dels reptes d'aquest moment crucial i per establir, amb subjecció a les normes de l'Estat de Dret, els canvis necessaris en el model econòmic i social del país.

2) La dinàmica de les funcions d'un partit democràtic en un estat constitucional

La raó de ser dels partits polítics en els països democràtics del nostre entorn ha estat tradicionalment l'acompliment d'una sèrie de funcions, algunes de les quals semblen avui haver entrat en crisi arreu.

Entre aquestes funcions típiques podem assenyalar les següents:

- a. Els partits com a màquines electorals. Ara, el seu paper ha disminuït en raó al creixement dels medis de comunicació de massa, xarxes socials per Internet, etcètera.
- b. Els partits com a instruments de mobilització política en el període inter-electoral. Ara, entre eleccions, els partits entren en competència amb oficines d'assessorament i relacions públiques instal·lades entorn els líders que produeixen els eslògans, els discursos i la retòrica política.
- c. Els partits juguen un paper d'intermediaris entre dirigents polítics i ciutadans. Els partits democràtics poden ser un valuós instrument per al control polític dels governs amb el seguiment del grau d'acompliment de les promeses electorals; els partits oligàrquics, en canvi, són un obstacle real per realitzar qualsevol tipus de control als seus dirigents.

- d. Els partits constituïen la pedrera bàsica de càrrecs per al Govern i l'Administració; però cal reconèixer que sovint es generen tensions en aquest aspecte. Un cop assolit el poder, els dirigents polítics han de practicar un joc delicat d'equilibri entre el nomenament de persones de la seva confiança, externes al partit, i la *recompensa* al treball i a la lleialtat dels militants.
- e. També té tendència a perdre força la funció ideològica realitzada pels partits com a fonts d'ideologies i d'identificació política. Un tarannà social en favor del pragmatisme i la moderació ha suposat el creixement d'opcions que volen identificar aquestes qualitats en el *transversalisme* o en el *centrisme* i que proclamen la superació de la divisió entre esquerres i dretes, malgrat que les diferències continuen sent evidents.
- f. El disseny i la formulació de polítiques públiques susceptibles de ser aplicades en el cas d'arribar al poder, ha estat una de les funcions principals dels partits; en el cas del PS andorrà, a més de trobar els obstacles propis de l'execució del projecte, aquesta funció pot entrar en concurrència amb la participació creixent dels professionals i dels funcionaris, els quals poden fer valer els seus punts de vista amb l'accés directe als líders polítics, però també amb l'accés a l'opinió pública a través dels mitjans de comunicació.
- g. Com a vies de participació ciutadana i fòrums de debat públic el paper dels partits polítics està disputat pels "nous" moviments socials, ambientalistes, alter-mondialistes, feministes, gays i lesbianes..., que no s'han sabut integrar dins els partits, ni trobar relacions de col·laboració estables i duradores.
- h. Els partits haurien de ser font d'educació cívica a la vida democràtica; encara que la imatge que sovint es fa arribar als ciutadans i a la militància és tot el contrari: corrupció, tràfic d'influències, opacitat i dificultar el debat intern.

Sembla incontestable que les maquinàries dels partits ja no són els vehicles essencials que tenen els dirigents per connectar amb el ciutadà; l'exigència de transparència i de velocitat de circulació de la informació ha fet que s'hagi acabat privilegiant la connexió directa entre les elits polítiques i els ciutadans a través dels mitjans de comunicació i, darrerament, a través de les possibilitats que ofereixen les noves tecnologies.

3) Com hem d'adaptar-nos als canvis i revitalitzar la vida democràtica del Partit?

- En primer lloc, és essencial potenciar el record sistemàtic dels documents constitutius del partit i els generats en els Congressos i altres debats interns per donar la importància que mereix als components ideològics de la nostra política.

- Cal també impulsar la participació dels afiliats en l'elaboració del programa, les discussions polítiques als comitès locals i la constitució de fòrums de debat amplis per evitar la devaluació del paper dels afiliats i la delegació acrítica de decisions en mans dels dirigents.
- Cal promoure la transparència, la informació permanent, els debats polítics i no personals, les eleccions primàries a tots els nivells i més horitzontalitat en el si de l'organització del partit, evitant mimetismes amb les pràctiques de les institucions (Govern i Comuns), les quals, justificadament, estan inspirades en el principi de jerarquia.
- Cal implementar els mecanismes necessaris per tal d'evitar el debilitament i pobresa del debat intern; un debat que ha de servir per detectar, orientar i solucionar – trobant vies d'encontre- els conflictes que sorgeixen entre els “grups de dirigents”, ja sigui dins de l'estructura orgànica del partit, com amb les relacions amb els càrrecs públics (comuns, grup parlamentari, govern).
- Finalment, no podem oblidar que la política interclassista no pot confondre's amb una via supra-classista que adopta posicions aparentment neutrals en els antagonismes socials. Com deia Josep Borrell: *“el socialisme democràtic no té futur si s'instal·la en l'entorn sociològic al qual pertanyen les seves elits dirigents i assisteix sense reaccionar a la conversió dels treballadors en una plebs indiferenciada, frustrada, amenaçada de mort social i atemorida per totes les pors que engendra la modernitat”*.

4) El paper del partit socialdemòcrata en l'escenari de la responsabilitat política

Els partits no són actors monolítics sinó àmbits de lluita política; la combinació entre discussions internes i competència externa amb altres grups polítics determina les estructures organitzatives, la manera de prendre les decisions i els mecanismes de control intern.

Els militants d'un partit no som soldats d'una organització; ens afiliem, principalment, per motius ideològics. És cert que la majoria d'afiliats, sabem que les nostres preferències poden estar lluny de les de l'elector “tipus” i estem més o menys predisposats a fer concessions per tal de guanyar les conteses electorals; però també s'ha de dir que aquestes concessions tenen un límit, volem que, quan el nostre partit arriba al Govern, es posin en pràctica les polítiques en les que creiem.

Els dirigents del partit, també tenen preferències polítiques: a banda que ells també tenen unes conviccions polítiques tendeixen a maximitzar la seva autonomia quan les seves polítiques – per les raons que siguin- no coincideixin amb les dels afiliats.

Hem de dir també que l'escala temporal i l'horitzó de les organitzacions polítiques és –o hauria de ser- molt diferent de la dels seus dirigents.

La comprensió d'aquests interessos parcialment divergents i del dilema entre les "conviccions" i les "responsabilitats", no ha de ser obstacle perquè, periòdicament, els dirigents -que constitucionalment han de retre comptes davant dels ciutadans i de les institucions- ho facin també davant els seus companys de partit.

Un escenari polític democràtic "sa" comporta, a més de la celebració d'eleccions periòdiques, l'acceptació del pluralisme i del joc democràtic -dins el paper que a cadascú atorguen la Constitució i les lleis- entre els següents elements "organitzats" que hi són presents :

- L'oposició parlamentària (control, crítica, propostes alternatives, ...)
- Els partits polítics parlamentaris i extraparlamentaris
- El partit en el govern (donar-li suport, estar atent a les expectatives dels electors, feedback, controlar l'acompliment de les promeses electorals, ...)
- Els mitjans de comunicació (informació, crítica)
- El poder judicial (tribunals ordinaris, TC)
- El centres de poder econòmic o informatiu (poders fàctics).
- Les associacions empresarials i de treballadors.
- Les diferents associacions i ONG's.

5) Cap a un nou model de Partit Socialdemòcrata d'Andorra

Hauríem de superar el funcionament vertical i anar cap a un model de partit democràtic de participació basat en:

- Ampliació dels mecanismes participatius
- Major difusió del poder
- Capacitat d'aconseguir una implicació social més oberta

Això ajudaria els dirigents en una de les seves tasques essencials: la de trobar un equilibri entre la preservació de la identitat del partit segons demanen les bases i l'adaptació de la mateixa a les necessitats de la competició política.

Per tot l'exposat anteriorment, se sotmet a l'aprovació del Congrés ordinari del Partit Socialdemòcrata la següent,

Proposta de **RESOLUCIÓ**

I.- S'encomana al Comitè Executiu perquè, conjuntament amb el Comitè Directiu, en el marc de les seves competències, exerceixi l'impuls de l'acció i la

dinamització de la vida política del Partit (art. 28 dels Estatuts), d'acord amb els principis establerts en la part expositiva d'aquesta ponència.

A títol enunciatiu, i no limitatiu, els objectius a assolir són els següents:

1. Aprofundir en la democràcia participativa interna del Partit.
2. Augmentar i promoure el debat polític internament.
3. Adoptar el principi de la democràcia paritària.
4. Promoure les estratègies necessàries per arribar a una bona conciliació entre l'activitat política i les activitats personals i familiars.
5. Afavorir la presència en els òrgans d'execució de membres no vinculats exclusivament a l'exercici de l'activitat institucional.
6. Reconèixer el Dret dels i les militants a la utilització dels mitjans materials i humans del Partit per al compliment de les seves obligacions i l'exercici dels seus drets.
7. Afavorir la formació política i tècnica dels afiliats i afiliades en tots els àmbits.

II.- Es faculta al Comitè Executiu perquè, conjuntament amb el Comitè Directiu, proposin una modificació d'estatuts, si procedeix, per assolir els objectius expressats en l'apartat I anterior, i convocar un Congrés extraordinari a aquest efecte

Segons acord del 4-09-09